Principatele Române ca miză a problemei orientale

Schița lecției

1. Cauzele crizei orientale
2. Conflicte

problema (criza) orientală = încercarea Marilor Puteri europene de a împărți (Austria, Rusia) sau de a menține (Franța, Anglia) Imperiul Otoman (care devenise "omul bolnav" al Europei)

Cauzele crizei orientale

- 1683: cel de-al doilea asediu asupra Vienei finalizat cu înfrângerea turcilor de către austrieci
- politica expansionistă promovată de Rusia, care se declara apărătoarea ortodoxiei (panortodoxism) și a slavilor (panslavism) din Balcani
- politica expansionistă promovată de Imperiul Habsburgic
- luptele de eliberare națională duse de popoarele aflate sub stăpânire otomană

Conflicte

- **1710-1711: războiul ruso-turc**
  - Cauze: politica expansionistă a Rusiei
  - Bătălii: în Moldova (Stănilești – 18-22 iulie 1711)
  - Urmări: turcii au învins → pacea de la Vadu Hușilor → Rusia pierdea cetatea Azov, iar în Moldova era instaurat regimul fanariot prin numirea lui Nicolae Mavrocordat
- **1716-1718: războiul austro-turc**
  - Cauze: turcii voiau modificarea tratatului de la Karlowitz din 1699, care prevedea cedarea Ungariei și Transilvaniei în favoarea

habsburgilor
    - Bătălii: în Serbia, Transilvania, Țara Românească
    - Urmări: austriecii au învins → s-a încheiat pacea de la Passarowitz (iulie 1718) → Imperiul Otoman ceda austriecilor Belgradul, Banatul Timișoarei și Oltenia
- **1735/1736-1739: războiul ruso-austro-turc**
    - Cauze: raidurile tătărești în Ucraina
    - Bătălii: în Crimeea, Moldova, Țara Românească, Balcani
    - Urmări: turcii au învins → pacea de la Belgrad (septembrie 1739) → Austria ceda Porții Oltenia, iar Rusia renunța la dreptul de a deține nave de război în Marea Neagră și în Marea Azovului
- **1768-1774: războiul ruso-turc**
    - Cauze: masacrul comis de cazaci, aliații rușilor, în Balta
    - Bătălii: în Ucraina, Siria, Egipt
    - Urmări: rușii au învins → pacea de la Kuciuk-Kainargi (iulie 1774) → Imperiul Otoman pierde Hanatul Crimeii, care devine independent, urmând a fi anexat de Rusia în 1783; în 1775 Austria anexează nordul Moldovei (Bucovina)
- **1787-1791/1792: războiul austro-ruso-turc**
    - Cauze: dorința turcilor de a recupera Crimeea
    - Bătălii: în Crimeea, Moldova, Țara Românească, Balcani
    - Urmări: austriecii au fost învinși → pacea de la Șistov (august 1791) → austriecii au renunțat la teritoriile cucerite cu excepția Orșovei; rușii au învins → pacea de la Iași (ianuarie 1792) → turcii recunosc anexarea Crimeii de către Rusia, care primește și teritoriul dintre Bug și Nistru
- **1806-1812: războiul ruso-turc**
    - Cauze: schimbarea domnilor fanarioți rusofili din Moldova și Țara Românească, ocuparea Țărilor Române de trupele țariste
    - Bătălii: la N și S de Dunăre
    - Urmări: rușii au învins → pacea de la București (mai 1812) → Rusia a obținut Basarabia (teritoriul dintre Prut și Nistru)
- **1828-1829: războiul ruso-turc**
    - Cauze: Poarta nu a respectat prevederile convenției de la Akkerman din 1826: principatele române reveneau la domniile pământene,

armata otomană se retrăgea din principate
- Bătălii: în Moldova, Țara Românească (Brăila), Balcani, Caucaz
- Urmări: rușii au învins → tratatul de la Adrianopol (septembrie 1829) → Rusia devine putere protectoare a Țărilor Române